

Oponentský posudek disertační práce

Program: DSP Speciální pedagogika

Obor: Speciální pedagogika

Student: **Mgr. Kamila Růžičková**

Název práce: **Vliv reedukace zraku na zvyšování funkční výkonnosti dospělých osob se zrakovým postižením**

Oponent: **doc. PhDr. Lea Květoňová, Ph.D.**

Pracoviště: Katedra speciální pedagogiky, Pedagogická fakulty Univerzity Karlovy v Praze

V disertační práci se autorka věnuje analýze současného systému rehabilitační péče o osoby slabozraké a částečně vidící. Následně uvádí návrhy na řešení dalšího rozvoje a vymezení systému edukačně – rehabilitačních prostředků a služeb zaměřených na komplexní podporu využívání funkčního vizuálního potenciálu. Výzkum sleduje ověření míry efektivity experimentálního edukačně –rehabilitačního programu Reedukace zraku pro dospělé a starší osoby. Tento program je zaměřený na zvyšování výkonnosti ve čtení.

Cílem textu je poskytnout ucelený přehled reedukačních strategií a metod vedoucích ke zvyšování funkční vizuální výkonnosti dospělých osob se zrakovým postižením. Autorka předkládá současné poznatky z problematiky tyfloreedukace. Z textu je patrné, že podpora dospělých resp. seniorů se zrakovým postižením vyžaduje multidisciplinární přístup. A proto jsou integrální součástí disertace kapitoly s převažující oftalmologickou, psychologickou a andragogickou problematikou.

Disertační práce je zpracovaná jako teoretická studie s empirickým šetřením, což je adekvátní pro řešenou problematiku. Výzkumný projekt má charakter kvantitativního výzkumu. Použité metody a techniky považují vzhledem ke stanoveným cílům výzkumného projektu disertační práce za adekvátní.

Disertační práce je členěná do sedmi kapitol, dobře postavených a strukturovaných, logicky na sebe navazujících. V první kapitole autorka seznamuje čtenáře s teoretickými východisky disertace.

Kapitola druhá svůj obsah soustředí na zrakové postižení a jeho dopad na vývoj jedince (epilepsií).

Paradigma a specifické přístupy speciální andragogiky jsou popsány v kapitole třetí. Autorka charakterizuje model edukačního přístupu, principy tyflorehabilitace, metody a techniky včetně technických prostředků. Autorka odkazuje na výsledky aktuálních výzkumů uvedených v naší i zahraniční literatuře. Jde především o přínos teoretických a vědeckovýzkumných studií a profesora Jesenského, který je zakladatelem koncepce tyflorehabilitace slabozrakých a částečně vidících dospělých. Tuto problematiku disertační práce dále rozvádí v kapitole čtvrté, páté a šesté. Poslední, sedmá kapitola teoretické části je zacílena na čtenářské schopnosti osob se zrakovým postižením v pásmu slabozrakosti a částečně vidících.

Všechny kapitoly teoretické části jsou zpracovány věcně správně, citace odpovídají normě.

Fundovaným zpracováním teoretických kapitol si autorka připravila dobrá východiska pro zpracování výzkumného projektu disertace.

Empirické šetření má za cíl zjistit a experimentálně ověřit míru vlivu vybraných reedukačních postupů programu Reedukace zraku zaměřeného na zvyšování funkční vizuální výkonnosti. Autorka výzkumný problém formuluje do několika otázek, na které šetření odpovídá. Sledovaný soubor tvoří 10 klientů s vybranými charakteristikami (věk, zrakové postižení, nulová zkušenost s reedukačním výcvikem, psychický stav). Experimentální měření je popsáno na str. 150-152. Metody a zobrazení dat odpovídají požadavkům na výzkumné zadání a budou předmětem obhajoby. Změřené a zjištěné výsledky jsou podrobeny velmi dobré analýze všech faktorů jako je věk, rychlost čtení při všech třech měřeních, čtenářská zkušenost, vzdělání aj.

Zjištěné výsledky jsou přehledně zpracovány a kvalifikovaně komentovány.

Závěry autorky považuji za aktuální přínos pro speciálně pedagogickou teorii a praxi.

Vybrané pasáže a kapitoly disertační práce především teoretické části jsou již publikovány v publikaci prof. Jesenského s názvem Prolegomena systému tyflorehabilitace, metodiky tyflorehabilitačních výcviků a přípravy rehabilitačně-edukačních pracovníků tyflopédického spektra.

K disertační práci nemám připomínek. Po stránce jazykové a grafické odpovídá předložený text požadavkům stanoveným na tento typ prací. Pro zlepšení orientace v části příloh na CD doporučuji jednotlivé části rozčlenit do odpovídajících souborů.

Závěr

Předložená disertační práce Mgr. Kamily Růžičkové je významným příspěvkem pro speciálně pedagogickou teorii a praxi.

Zpracováním disertační práce jsou prokázány vysoké odborné znalosti a schopnost samostatné tvůrčí práce v daném oboru.

Proto doporučuji disertační práci k obhajobě a po jejím úspěšném absolvování doporučuji v souladu se zákonem o vysokých školách udělit uchazečce akademickou hodnost Ph.D.

V Praze 22. 2. 2008